



Souhrnná teritoriální informace Kambodža

Zpracováno a aktualizováno zastupitelským úřadem ČR v Phnompenhu (Kambodža) ke dni
29.4.2020 29. 4. 2020 9:42

Seznam kapitol souhrnné teritoriální informace:

1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled (s.2)
2. Zahraniční obchod a investice (s.10)
3. Vztahy země s EU (s.15)
4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR (s.18)
5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu (s.23)
6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu (s.26)
7. Kontakty (s.33)



1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled

Podkapitoly:

- 1.1. Oficiální název státu, složení vlády
- 1.2. Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení (vč. národnosti, náboženských skupin)
- 1.3. Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.
- 1.4. Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let
- 1.5. Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba
- 1.6. Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)
- 1.7. Daňový systém

1.1 Oficiální název státu, složení vlády

Název státu

- Česky: Kambodžské království
- Anglicky: The Kingdom of Cambodia
- Khméřsky: Preahreacheanachakr Kampuchea

Hlava státu (král): Norodom Sihamoni

Složení vlády

Předseda vlády	Hun Sen
Členové vlády	
Stálý místopředseda vlády a ministr odpovědný za Radu ministrů	Bin Chhin
Místopředseda vlády a ministr vnitra	Sar Kheng
Místopředseda vlády a ministr národní obrany	Tea Banh
Místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí a mezinárodní spolupráce	Prak Sokhonn
Místopředseda vlády a ministr hospodářství a financí	Aun Pornmoniroth
Místopředseda vlády a ministr územního rozvoje, urbanizace a stavebnictví	Chea Sophara
Místopředsedkyně vlády a ministryně vztahů mezi	Men Sam An (žena)



Národním shromážděním a Senátem	
Ministr zemědělství, lesnictví a rybolovu	Veng Sakhon
Ministr pro rozvoj venkova	Ouk Rabun
Ministr obchodu	Pan Sorasak
Ministr průmyslu, vědy, technologií a inovací (dříve Ministerstvo průmyslu a řemesel)	Cham Prasidh
Ministr těžebního průmyslu a energetiky	Suy Sem
Ministr plánování	Chhay Than
Ministr školství, mládeže a sportu	Hang Chuon Naron
Ministr sociálních věcí, veteránů a rehabilitace mládeže	Vong Soth
Ministr životního prostředí	Say Sam Al
Ministr vodních zdrojů a meteorologie	Lim Kean Hor
Ministr informací	Khieu Kanharith
Ministr spravedlnosti	Keut Rith
Ministr pošty a telekomunikací	Chea Vandeth
Ministr zdravotnictví	Mam Bunheng
Ministr veřejných prací a dopravy	Sun Chanthol
Ministryně kultury	Phoeurng Sackona (žena)
Ministr cestovního ruchu	Thong Khon
Ministr kultu a náboženství	Chhit Sokhon
Ministryně pro záležitosti žen	Ing Kanthaphavi (žena)



Ministr práce a odborného vzdělání	Ith Sam Heng
Ministr veřejných funkcí	Prum Sokha
Ministr Státního sekretariátu pro civilní letectví	Mao Havannall

1.2 Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení (vč. národnosti, náboženských skupin)

Poslední sčítání obyvatel proběhlo v roce 2019. Předcházející sčítání se uskutečnila v letech 1962, 1998 a 2008.

- Počet obyvatel: 15 288 489 (od posledního sčítání v roce 2008 se počet obyvatel zvýšil o 14,1 %)
- Hustota: 86 obyv./km²
- Přírůstek obyvatelstva: 1,2 %
- Městská populace: 24,2 %
- Provincie s největším počtem obyvatel: Phnompenh (13,9 %), Kandal (7,8 %), Prey Veng (6,9 %) a Siem Reap (6,6 %)

Demografické složení obyvatelstva podle věku

- 0-14 let: 30,18 %
- 15-24 let: 17,28 %
- 25-54 let: 41,51 %
- 55-64 let: 6,44 %
- 65 let a více: 4,59 %

Národnostní složení

Z etnického hlediska je Kambodža národnostně jednolitý stát.

- Khmerové: 97,6 %
- Čamové: 1,2 %
- Číňané: 0,1 %
- Vietnamci: 0,1 %
- Ostatní: 0,9 %

Náboženská skladba

- Buddhisté: 97,9 %
- Muslimové: 1,1 %
- Křesťané: 0,5 %
- Ostatní: 0,6 %

Další statistické údaje ze sčítání obyvatel v roce 2019 jsou k dispozici na internetových stránkách [Národního statistického institutu](#).

1.3 Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.



	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020 (odhad)
Růst reálného HDP	7,4 %	7,1 %	7 %	7 %	7,3 %	7,5 %	7,1 %	-1,7 % až 2,3 %
Nominální HDP v mil. USD	15 229	16 796	18 078	19 843	22 189	24 444	26 730	
HDP per capita	1 042	1 138	1 215	1 300	1 385	1 500	1 620	
Inflace (roční průměr, v %)	3 %	3,9 %	1,2 %	2,8 %	2,9 %	2,4 %	2,5 %	2,1 %
Nezaměstnanost (v %)*	<0,5 %	<0,5 %	<0,5 %	<0,5 %	<0,5 %	<0,5 %	<0,5 %	

Zdroj: Ministerstvo hospodářství a financí Kambodže, ADB, Světová banka a [IMF](#).

* Podle ILO je tento údaj naprosto nespolehlivý, protože velká část obyvatel pracuje v šedé ekonomice

Shrnutí dosavadního ekonomického vývoje a očekávaný výhled

Kambodžská ekonomika v roce 2019 vzrostla o 7,1 %. Mezi hlavní ekonomické výzvy patřily obavy z odejmutí zvýhodněného obchodního režimu EBA (Everything But Arms) ze strany EU (o částečném odebrání preferencí bylo rozhodnuto v únoru 2020 s účinností od srpna 2020) a také důsledky uvalení antidumpingových opatření na dovoz rýže do EU v lednu 2019. Nepotvrdily se nejčernější scénáře, které naznačovaly, že antidumpingová opatření Kambodžu citelně zasáhnou. V případě EBA se podle dotazníkového šetření EuroCham mezi kambodžskými podniky v prosinci 2019 62 % z nich vyjádřilo, že odejmutí EBA neovlivní jejich podnikání, zatímco 29 % predikuje negativní dopady. Zahraniční firmy podnikající v Kambodži mezi výhodami uváděly nízké náklady na práci a v menší míře i daňový systém. Naopak mezi hlavní překážky řadily netransparentní prostředí, nerovnou hospodářskou soutěž, korupci, špatnou infrastrukturu a vysoké náklady na elektřinu. Na výhrady soukromého sektoru reagovala vláda v roce 2019 vyhlášením souboru doplňkových opatření, jejichž cílem má být usnadnění podnikání a byrokratických překážek. V pozadí publikovaných reforem byly především obavy o odebrání preferencí EBA. Velkým tématem roku 2019 byla diverzifikace energetického mixu a apel na investory, aby se zajímali o příležitosti v solární energetice kvůli mimořádnému období sucha a výpadkům proudu. V roce 2019 byla zahájena výstavba několika projektů, které by v nadcházejících letech mohly ovlivnit dopravní infrastrukturu v zemi. Patří sem nová expresní silnice mezi Phnompenhem a Sihanoukville s předpokladem dokončení v roce 2023 a výstavba nového letiště v Phnompenhu, které má být zbudováno do roku 2025. Tyto plány by však mohla narušit ekonomická krize jako důsledek koronavirové pandemie.

Pokud jde o budoucí výhled, již nyní je zřejmé, že dopady koronavirové pandemie budou mít velmi negativní dopad na kambodžské hospodářství. Podle predikce Světové banky má ekonomika vzrůst jen o 2,5 %, MMF počítá s 1,7% poklesem. V příštím roce předvídá WB 5,9% růst. Letošní zpomalení hospodářství se očekávalo již před vypuknutím epidemie, avšak řádově pouze o desetiny procenta.



Podobný útlum zažila Kambodža i během finanční krize v roce 2009, kdy se růst hospodářství propadl téměř na nulu (0,1 %). Po ukončení krize se podařilo HDP rychle vrátit na původní hodnoty, a to už prakticky v roce 2010. Od té doby se nicméně výrazně zvýšila otevřenost kambodžské ekonomiky a její závislost na vnějších vlivech a světové poptávce. Posílila textilní výroba, cestovní ruch a nejvíce stavební sektor. Kromě toho učinila Kambodža od poslední finanční krize jen opatrné regulatorní reformy. Asijská rozvojová banka se proto domnívá, že by Kambodža mohla být mezi nejvíce zasaženými ekonomikami v rámci ASEAN. Doplatit by mohla na svou silnou otevřenost a nedostatečné makroekonomické reformy. Značným problémem je také vysoká míra zadlužení domácností mikropůjčkami.

Kambodža zatím vyčlenila ze svých rezerv 800 mil. USD (v případě, že pandemická situace bude trvat pouze půl roku), nicméně počítá se až s 2 mld. USD, pokud by nepříznivá situace trvala déle. Součástí balíčku opatření jsou také daňové úlevy pro podnikatele v cestovním ruchu, letecké společnosti a finance na úhradu mezd pro zasažené zaměstnance ve vybraných odvětvích.

1.4 Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
Celkové běžné příjmy v % k HDP	16,8	17,8	17,7	18,1	18,8	
Celkové výdaje % k HDP	21,7	20,3	21,2	22,4	24,6	
Celkový deficit % k HDP	-3,8	-2,6	-2,8	-3,1	-5,1	
Státní dluh % k HDP	31,9	31,2	29,1	30	29,4	

* Data za rok 2019 zatím nebyla zveřejněna, zdroj: Ministerstvo hospodářství a financí Kambodže

1.5 Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
Bilance běžného účtu (v mil. USD)	-1 443	-1 598	-1 773	-1 800	-2 992	



Bilance kapitálového a finančního účtu (v mil. USD)	2 145	2 382	2 531	3 382	4 260	
Směnný kurz KHR/USD (konec roku)	4 038	4 060	4 053	4 045	4 045	
Zahraniční zadluženost (v % HDP)	43,4	49,3	49,9	52,1	53,6	
Státní dluh % k HDP	31,9	31,2	29,1	30	29,4	

* Data za rok 2019 zatím nebyla zveřejněna, zdroj: Národní banka Kambodže

1.6 Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)

Banky

Kambodžský bankovní sektor zažíval v posledních letech výrazný růst díky vstupu nových hráčů na trh, rozšiřování bankovních služeb a expanzi poboček bank do provincií. Hlavním tahounem byl především trh s realitami a hypotéky. Tento růst není dlouhodobě udržitelný a přebujelá výstavba rezidenčních i komerčních nemovitostí, kterou v posledních letech zažila především města Phnompenh a Sihanoukville, může vyústit v realitní bublinu. Jejím spouštěčem by mohla být dlouhodobější ekonomická krize a útlum stavebnictví. Rizikový je rovněž značně rozšířený trh mikropůjček a zvýšené riziko domácností úvěry hradit v případě ztráty příjmů.

Dominantní postavení si udržuje Acleda Bank, největší kambodžská banka dle objemu aktiv a také poboček. Dalšími nejvýznamnějšími bankami byly ABA Bank, Canadia Bank, Cambodian Public Bank (Campu), J Trust Royal, Vattanac Bank, Cambodia Mekong Bank Public, Maybank Cambodia a Chip Mong Bank. V posledních letech rovněž výrazně roste obliba **mikrofinančních institucí**, které se převážně specializují na drobné půjčky malým podnikatelům a domácnostem, což souvisí s menší dostupností bankovních služeb (včetně elektronických) oproti vyspělým zemím. V oblibě jsou také služby elektronických peněženek v mobilu jako např. PiPay nebo PayGo.

Kambodžské hospodářství je výrazně **dolarizované**. Národní měna, khmerský riel (KHR), nezískala příliš veřejné podpory a většina Kambodžanů v každodenním životě i v podnikání používá americký dolar. Vysoká dolarizace je často označována za jednu ze slabostí kambodžského hospodářství, protože může být vážnou překážkou v případě, že bude stát potřebovat uplatnit měnovou politiku. Aktualizovaný seznam všech komerčních bank a dalších institucí nabízejících finanční služby lze nalézt na webu [Kambodžské národní banky](#).

Pojišťovny

Přestože se pojišťovnictví stále nachází **v raném stadiu rozvoje**, od přijetí Zákona o pojišťovnictví v roce 2000 průměrný růst sektoru stabilně roste. Podle Sdružení pojišťoven Kambodže (IAC) z roku 2019 rostl objem hrubého pojistného v rámci sektoru za posledních 5 let každoročně o cca 35 %. Vzhledem k nedostatečnému povědomí velké části kambodžského obyvatelstva o přínosech nabízených pojišťovacích produktů se mnohé zahraniční pojišťovny (Prudential,



Manulife) soustředí na vzdělávací a informační kampaně pro širokou veřejnost. Zvláště v **oblasti životního pojištění** je Kambodža se svou mladou populací a rostoucím HDP slibným trhem. Potenciál skýtá také havarijní pojištění vozidel, které je v Kambodži zatím povinné pouze pro služební vozidla.

Další užitečné informace a seznam institucí nabízejících pojišťovací služby lze nalézt na webu [Sdružení pojišťoven Kambodže](#) (Insurance Association of Cambodia).

1.7 Daňový systém

Kambodža má ve srovnání se sousedními zeměmi mírnější daňový režim. Dříve existovaly tři režimy daňového zákona: reálný, zjednodušený a odhadovaný. Nicméně kvůli neefektivnosti a nepraktičnosti takového rozdělení zákon z roku 2016 zrušil odhadovaný a zjednodušený režim. Zůstal pouze reálný režim.

A) Roční daně

Na konci každého roku daňový poplatník uhradí buď daň ze zisku, nebo minimální daň podle toho, která je vyšší.

1) Daň ze zisku

Standardní daň ze zisku je ve výši 20 %. Zvláštní sazba je určena pro těžební průmysl (30 %) a pojišťovnictví (5 % hrubého pojistného). Vztahuje se na celosvětový zisk rezidentního daňového poplatníka.

2) Minimální daň

Minimální daň je stanovena na 1 % z ročního obrátu včetně všech daní kromě DPH. Měsíční záloha na daň ze zisku obvykle pokryje minimální daň, proto v případě platby minimální daně místo daně ze zisku obvykle není nutné hradit žádné doplatky.

B) Měsíční daně

1) Záloha na daň ze zisku

- Záloha na daň ze zisku je stanovena na 1 % z měsíčního obrátu včetně všech daní kromě DPH.

2) Srážková daň

Každý rezidentní daňový poplatník podnikající v Kambodži má povinnost uhradit srážkovou daň z plateb rezidentním i nerezidentním poplatníkům daně. Tato daň je poukazována Daňovému úřadu (General Department of Taxation). Srážková daň se nevztahuje na platby související s prodejem zboží.

3) Daň z příjmu

Mzdy rezidentních daňových poplatníků a mzdové příjmy ze zahraničí podléhají progresivní sazbě od 0 % do 20 %, zatímco nerezidentní daňoví poplatníci podléhají sazbě 20 % z příjmu v Kambodži. Za rezidentního daňového poplatníka se považuje osoba, která má místo pobytu v Kambodži nebo se zdržuje na území Kambodže nejméně 182 dní během 12 měsíců.

4) Daň z přidané hodnoty (DPH)



DPH má ednotnou sazbu pro zboží a služby ve výši 10 %. Od DPH je osvobozeno zboží na vývoz a následující služby a zboží:

- veřejné poštovní služby;
- služby nemocnic a klinik a zboží určené k poskytování lékařských a zubařských služeb;
- dopravní služby poskytované státním veřejným dopravním systémem;
- pojišťovací služby;
- primární finanční služby;
- dovoz zboží pro osobní spotřebu, které je osvobozeno od dovozních cel;
- nevýdělečné činnosti pro veřejné blaho, které byly uznány Ministerstvem hospodářství a financí.

[Zdroj: DFDL](#)

Další informace o daňovém systému v Kambodži – [BNG Legal](#).



2. Zahraniční obchod a investice

Podkapitoly:

- 2.1. Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo
- 2.2. Teritoriální struktura – postavení v (k) EU
- 2.3. Komoditní struktura
- 2.4. Zóny volného obchodu (VT parky, investiční zóny)
- 2.5. Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)
- 2.6. Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

2.1 Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Vývoz	6 530	7 408	8 453	9 233	10 112	10 780	16 069
Dovoz	9 744	10 616	11 879	12 649	13 717	15 368	18 600
Obrat	16 274	18 024	20 332	21 882	23 829	26 148	34 670
Saldo	-3 214	-3 208	-3 426	-3 416	-3 605	-4 588	-2 531

Údaje jsou v mil. USD

Zdroj: Ministerstvo hospodářství a financí Kambodže (2013-2017), EU DG Trade (2018-2019)

2.2 Teritoriální struktura – postavení v (k) EU

Hlavními obchodními partnery Kambodže byly v roce 2019 Čína, EU, USA a Thajsko. Celkový objem obchodu s EU vzrostl za posledních 10 let přibližně 9x z 678 mil. EUR v roce 2009 na 5,6 mld. EUR v roce 2019. Obchodní bilance je výrazně deficitní. Od roku 2016 se nicméně tempo růstu kambodžského vývozu do EU snižuje, a to v důsledku klesající výkonnosti kambodžského textilního průmyslu. V roce 2019 byl tento přírůstek dovozu dokonce nejnižší za posledních deset let - 4,7 %. Nedochozí tedy již k tak výrazným propadům obchodní bilance jako tomu bylo v minulosti. Za růstem vzájemného obchodu stojí především systém všeobecných celních preferencí EU (GSP) a režim „Everything But Arms“ (EBA), ale také specializace země jako nízkonákladové destinace pro výrobu textilu a obuvi.

Teritoriální struktura celkového obchodu Kambodže (v mil. EUR)

	2017	%	2018	%	2019	%
Svět	23 756	100	27 034	100	34 670	100
Čína	5 522	23,2	6 436	23,8	8 169	23,6



EU (v roce 2019 bez UK)	4 532	19,1	4 674	17,3	4 111	11,9
Thajsko	2 115	8,9	2 567	9,5	3 530	10,2
USA	2 212	9,3	2 559	9,5	4 064	11,7
Vietnam	1 657	7,0	1 293	4,8	2 798	8,1
Japonsko	1 244	5,2	1 420	5,3	1 923	5,5
Hong Kong	689	2,2	786	2,9	n/a	n/a
Kanada	695	2,9	761	2,8	875	2,5
Singapur	1 828	7,7	2 685	9,9	2 644	7,6

Teritoriální struktura vývozu (v mil. EUR)

	2017	%	2018	%	2019	%
Svět	9 511	100	10 472	100	16 069	100
EU (v roce 2019 bez UK)	3 803	40	4 037	38,5	3 399	21,2
USA	2 042	21,5	2 381	22,7	3 791	23,6
Japonsko	727	7,6	892	8,5	1 039	6,5
Kanada	640	6,7	681	6,5	795	4,9
Čína	658	6,9	824	7,9	812	5,1
Thajsko	350	3,7	309	3,0	833	5,2
Vietnam	223	2,3	140	1,3	756	4,7
Hong Kong	183	1,9	198	1,9	232	1,4
Jižní Korea	159	1,7	181	1,7	n/a	n/a



Teritoriální struktura dovozu (v mil. EUR)

	2017	%	2018	%	2019	%
Svět	14 245	100	16 562	100	18 600	100
Čína	4 864	34,1	5 611	33,9	7 357	39,6
Thajsko	1 765	12,4	2 257	13,6	2 697	14,5
Vietnam	1 434	10,1	1 152	7,0	2 043	11
Singapur	1 817	12,8	2 681	16,2	n/a	n/a
EU (v roce 2019 bez UK)	728	5,1	637	3,8	713	3,8
Tchaj-wan	471	3,3	564	3,4	595	3,2
Japonsko	517	3,6	528	3,2	884	4,8
Hong Kong	506	3,6	587	3,5	524	2,8
Jižní Korea	390	2,7	387	2,3	536	2,9

Zdroj: [EU DG Trade](#)

2.3 Komoditní struktura

Hlavní vývozní položky

Mezi nejdůležitější vývozní komodity patří oděvy (70 % celkového vývozu), obuv, dopravní prostředky (především jízdní kola), přírodní kaučuk a zemědělské produkty (rýže, kukuřice, sojové boby, pepř a různé druhy ořechů).

Hlavní dovozní položky

Dovoz zahrnuje především látky pro oděvní průmysl, dopravní prostředky, velkoobchodní přízi, elektrické komunikační vybavení a farmaceutické výrobky.

2.4 Zóny volného obchodu (VT parky, investiční zóny)

Kambodža schválila status zvláštních ekonomických zón (Special Economic Zone - SEZ) v roce 2005 a v roce 2006 začaly



fungovat první z nich. Jejich hlavním smyslem je zvýšit konkurenceschopnost Kambodže a přilákat zahraniční investory prostřednictvím následujících investičních pobídek:

- snížená daň ze zisku ve výši 9 % (běžná daň ze zisku činí 20 %);
- daňové prázdniny až po dobu 9 let;
- bezcelní dovoz stavebního materiálu, výrobních prostředků, zařízení, surovin a náhradních dílů;
- nulová sazba DPH;
- oproštění od exportní daně (pokud existuje v daném případě);
- povolení k zaměstnání zahraničního managementu, technického personálu;
- volná repatriace zisků, nulová daň z dividendy;
- dlouhodobý pronájem pozemků (až na 99 let);
- „one-stop service“ pro vývoz a dovoz.

K aktuálnímu datu funguje v Kambodži 43 [SEZ](#) pod správou Rady kambodžských zvláštních ekonomických zón, jejíž činnost zajišťuje Rada pro rozvoj Kambodže (Council for the Development of Cambodia - CDC). K největším investorům podnikajícím v SEZ se řadí zejména Čína, dále Korejská republika a Japonsko. K nejvýznamnějším SEZ patří Phnompenh, vzdálena cca 10 km od mezinárodního letiště v Phnompenhu, Sihanoukville v blízkosti námořního přístavu Sihanoukville a Manhattan Svay Rieng nedaleko hranic s Vietnamem. Do budoucna se plánuje rozšiřování a budování dalších SEZ především v Sihanoukville.

2.5 Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)

Výše přímých zahraničních investic v zemi podle Rady pro Rozvoj Kambodže od roku 2012 postupně roste. V letech 2012-2016 se jejich objem zvýšil o 24 % z 2,9 mld. USD na 3,6 mld. USD. V roce 2019 pak objem investic meziročně vzrostl o 45 %. Kapitál investovaný místními investory představuje přibližně 35% celkových investic. Mezi zahraničními investory byli nejvíce aktivní čínští investoři. Asijské investice tvoří 90 % všech investic. Evropské investice jsou stále poměrně omezené.

Pokud jde o sektorové zaměření, v posledních letech výrazně převažují investice do sektorů průmyslu a infrastruktury, které společně představovaly 53 % celkových investic v posledních pěti letech, po nichž následovalo odvětví cestovního ruchu (41 %) a zemědělství (6 %). Z hlediska průmyslu a infrastruktury nejvíce přímých zahraničních investic míří do stavebního sektoru (výstavba rezidenčních a komerčních nemovitostí) a textilního průmyslu.

Teritoriální struktura

2015	2016	2017	2018	2019
4,6 mld. USD	3,6 mld. USD	6,3 mld. USD	6,4 mld. USD	9,4 mld. US
Kambodža (69,28 %)	Čína (29, 92 %)	Kambodža (50,68 %)	Čína (51, 06 %)	Kambodža (49, 44 %)
Čína (18,62 %)	Kambodža (27,55 %)	Čína (25,97 %)	Kambodža (31,15 %)	Čína (39, 55 %)
UK (3 %)	Japonsko (22,78 %)	Vietnam (9,20 %)	Japonsko (13, 69 %)	Britské Panenské ostrovy (4, 93%)
Singapur (2,18 %)	Thajsko (4,61 %)	Malajsie (4, 37 %)	Thajsko (0, 80 %)	Japonsko (3, 18 %)
Vietnam (1,92 %)	Korea (4,59 %)	Singapur (4, 12 %)	Britské Panenské ostrovy (0, 76 %)	Thajsko (0,78 %)

Zdroj: [Rada pro rozvoj Kambodže](#) (Council for the Development of Cambodia - CDC)



2.6 Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

Investiční prioritou kambodžské vlády zůstává nadále rozvoj infrastruktury. Téměř všechny investiční projekty v infrastruktuře jsou financovány na bázi BOT - Build-Own-Transfer (viz dále) a ze zdrojů mezinárodní rozvojové pomoci, ze zdrojů Asijské rozvojové banky (ADB). Vláda prosazuje svoji investiční politiku prostřednictvím Rady pro rozvoj Kambodže (CDC), která je nejvyšším rozhodčím orgánem pro definování investiční strategie státu i pro schvalování jednotlivých investičních záměrů (týká se soukromých i veřejných investic). Pokud jde o investice ve veřejném zájmu, je na zahraniční investory apelováno k investicím do výstavby letišť, námořních a říčních přístavů, úpraven vody a vodovodů, elektrického vedení a elektráren (vodních, solárních, tepelných). Mezi další odvětví, jejichž rozvoj kambodžská vláda podporuje, patří rozvoj turistiky a zpracovatelského průmyslu.

V rámci **Strategie průmyslového rozvoje na období 2015-2025** byly vytyčeny čtyři hlavní pilíře: přilákání přímých zahraničních investic k oživení průmyslového rozvoje v domácím soukromém sektoru, modernizace malých a středních podniků a jejich napojení na mezinárodní regulační rámec za účelem posílení konkurenceschopnosti a strategie rozvoje lidských zdrojů a zlepšení infrastruktury a služeb.

Pouze v následujících případech musí CDC žádat Radu ministrů o schválení projektu:

- investiční záměr nad 50 mil. USD;
- politicky citlivá témata;
- využívání přírodních a minerálních zdrojů;
- projekty s případným negativním dopadem na životní prostředí;
- projekty dlouhodobé (strategické);
- projekty typu BOT (Build-Own-Transfer), BOOT (Build-Own-Operate-Transfer), BOO (Build-Own-Operate) nebo BLT (Build-Lease-Transfer).

V souladu se zákonem o investicích (Law on Investment, 2004) vláda schválila investiční pobídky, které se týkají těchto oblastí: vyspělé technologie (Hi-Tech), tvorba nových pracovních příležitostí, exportně orientovaná výroba, agroprůmysl a zpracovatelský průmysl, infrastruktura a energetika, hospodářský rozvoj venkova, ochrana životního prostředí, investice ve zvláštních ekonomických zónách (SEZ). Vláda garantuje, že investice realizované v souladu s přijatým zákonem o investicích jsou posuzovány bez diskriminace, nebudou znárodněny, nebude prováděna kontrola cen. Vláda zaručuje transfer prostředků do zahraničí - při platbách za dovozy a poskytnuté dluhy, transfer zisku i investovaného kapitálu a platů zahraničních zaměstnanců.

Podrobné informace o podmínkách investování a investičních pobídkách lze nalézt na stránkách [CDC](#). Řadu praktických informací lze také nalézt v [Investičním průvodci pro rok 2019](#) vydaném právníkou kanceláří DFDL.



3. Vztahy země s EU

Podkapitoly:

- 3.1. Zastoupení EU v zemi
- 3.2. Obchodní vztahy země s EU
- 3.3. Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU

3.1 Zastoupení EU v zemi

EU má své zastoupení v Kambodži od roku 2002 (do roku 2009 Delegace Evropské komise, od prosince 2009 Delegace EU). Od listopadu 2011 má v Phnompenhu svého rezidentního velvyslance.

Adresa a kontaktní údaje:

Delegation of European Union

No. 100 A, Preah Norodom Boulevard
Khan Daun Penh, 12207 Phnom Penh
PO Box 2301, Cambodia
tel: +855 (0) 23 216996 / 220611
fax: +855 (0) 23 216997
e-mail: DELEGATION-CAMBODIA@eeas.europa.eu
web: https://eeas.europa.eu/delegations/cambodia_en

V červnu 2011 byla slavnostně otevřena kancelář Evropské obchodní komory (EuroCham), jejímiž zakládajícími členy jsou Francouzská obchodní komora (Chambre de Commerce Franco-Cambodgienne - CCFC), Britská obchodní asociace (British Business Association in Cambodia (BBAC) a německá Hospodářská asociace (Arbeitskreis Deutsche Wirtschaft - ADW). Od roku 2017 má EuroCham také tři teritoriální sekce (kapitoly): skandinávskou (NordCham), italskou (ICBA) a sekci Benelux (Benelux Cambodia)

European Chamber of Commerce

30 Preah Norodom Blvd, 3F Bred Bank Building
Phnom Penh 12000
Phnom Penh, Cambodia
tel: +855(0)23 964 141
e-mail: info@eurocham-cambodia.org
web: www.eurocham-cambodia.org

Lze se přihlásit k e-mailovému odběru pravidelného měsíčního newsletteru EuroCham, případně jej lze získat i na internetových stránkách [komory](#).

3.2 Obchodní vztahy země s EU

EU27 byla v roce 2019 druhým největším vývozním trhem pro kambodžské zboží. V dovozech jí však náleží až 6. místo po Číně, Thajsku, Vietnamu, Japonsku a Indonésii. Celkově je EU27 druhým největším obchodním partnerem Kambodže po Číně. Kambodža patří do skupiny nejméně rozvinutých zemí (LDC) a využívá systému všeobecných celních preferencí (GSP) „**Everything But Arms**“ (EBA). Vzájemná obchodní bilance EU – Kambodža je výrazně nevyrovnaná. V roce 2019 vývoz z EU do Kambodže dosáhl 928 mil. EUR (růst o 30,2 %), dovoz činil 4 637 mil. EUR (růst o 4,7 %). Obchodní deficit



dosáhl 3,7 mld. EUR. Nejvýznamnějšími komoditami, které EU z Kambodže dováží, jsou oděvy, obuv a jízdní kola. Investice evropských firem v Kambodži jsou značně omezené a zaměřují se převážně na cestovní ruch, spotřební zboží a oděvní průmysl.

Další podrobné statistiky o obchodu mezi EU a Kambodžou lze nalézt na stránkách [Evropské komise](#).

3.3 Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU

V roce 2014 byl schválen Víceletý indikativní program EU (MIP) 2014 -2020 pro Kambodžu s celkovým rozpočtem 410 mil. EUR:

Sektor	Částka (EUR)	%
1) Zemědělství/správa přírodních zdrojů (včetně rybářství a lesnictví)	144 mil.	35 %
2) Vzdělání/dovednosti	140 mil.	34 %
3) Státní správa/administrativa	120 mil.	29 %
Podpůrná opatření	6 mil.	2 %
Celkem	410 mil.	100 %

ad 1) Největší finanční podpora bude směřovat do **sektoru zemědělství a správy přírodních zdrojů**. Na zemědělství je závislá většina venkovského obyvatelstva Kambodže, které tvoří 80% obyvatelstva, a proto je zemědělství také prioritou v programových dokumentech Kambodžské vlády. (Cambodia Rectangular Strategy Phase IV (RSP) a National Strategic Development Plan 2019-23 (NSDP).) Užívání, správa, distribuce a ochrana přírodních zdrojů patří, především v souvislosti s nelegální těžbou vzácného dřeva, k nejožehavějším tématům kambodžské společnosti. Není proto pochyb, že podpora ze strany dárců je v těchto oblastech potřebná.

Finanční podpora EU v této oblasti má vést především k:

- **zlepšení podnikatelského prostředí v zemědělství a sektorech souvisejících se správou přírodních zdrojů** prostřednictvím zlepšení existujících národních kapacit, strategií a předpisů, které podporují rozvoj udržitelného užívání zemědělské půdy a lesů a prostřednictvím komercializace, podpory inovací a investic soukromého sektoru a zajištěním ochrany přírodních zdrojů;
- **posílení hodnotového řetězce** zvýšením produktivity práce, efektivity zpracování, zlepšení kvality výrobků a zvýšení konkurenceschopnosti na domácím i zahraničním trhu;
- **umožnění místním komunitám podílet se na ochraně a správě zemědělských a přírodních zdrojů včetně udržitelné správy lesů (FLEGT)** prostřednictvím zvýšení kapacit na národní a regionální úrovni a dodržováním zákonů a předpisů.

ad 2) EU dlouhodobě poskytuje Kambodži **rozpočtovou podporu do vzdělávacího sektoru**. Není pochyb o tom, že reforma kambodžského školství je velmi potřebná a naprosto nevyhnutelná. Nastavení funkčních mechanismů v oblasti vzdělávání je základním předpokladem pro získání dostatečně kvalifikovaných a vzdělaných občanů, kteří budou schopni



uplatnit své znalosti jak ve státním, tak soukromém sektoru, a přispět tak k jejich správnému fungování, bez kterého není možné zajistit udržitelný rozvoj.

ad 3) V oblasti **státní správy** EU podporuje následující oblasti:

- **Reforma veřejných financí (Public Finance Reform Programme - PFMRP)**, která má za cíl zlepšit plánování, rozpočtování, hospodaření, výkaznictví a audit veřejných financí za účelem zvýšení účelnosti, transparentnosti a zodpovědnosti státní správy a jí poskytovaných služeb;
- **Podpora decentralizační reformy (Sub-National Democratic Development – SNDD)** - zlepšení nerovnosti mezi občany a komunitami, zajištění rovného přístupu ke službám;
- **Podpora činnosti Zvláštních komor kambodžských soudů (ECCC);**

Aktuální informace o zveřejňovaných výběrových řízeních EU v Kambodži lze sledovat na webu [Delegace EU v Phnompenhu](#).



4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR

Podkapitoly:

- 4.1. [Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let](#)
- 4.2. [10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu](#)
- 4.3. [Vzájemná výměna v oblasti služeb](#)
- 4.4. [České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce](#)
- 4.5. [Smluvní základna mezi oběma státy](#)
- 4.6. [Zahraniční rozvojová spolupráce](#)

4.1 Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let

Na vzestupu je v posledních letech obrat vzájemného obchodu, avšak jeho převážnou část tvoří dovozy z Kambodže. Kambodžští obchodníci využívají beztarifního přístupu na trhy EU pro nejméně rozvinuté země (Everything But Arms) a úspěšně zvyšují svůj vývoz do Evropy, včetně ČR. Objem česko-kambodžského obchodu za posledních 6 let vzrostl přibližně čtyřikrát (z 67,9 mil. USD v r. 2013 na 259,1 mil. USD v roce 2019), zásluhu na tom však má právě především prudký nárůst českého dovozu (254,1 mil. USD v roce 2019). Český export do Kambodže zaznamenal v roce 2019 30% nárůst na hodnotu 4,9 mil. USD. Hodnota dovezeného zboží do ČR představovala 254,1 mil. USD, tj. o 6,8 % více než v předcházejícím období. Celkový obrat vzrostl o 6,5 %. Z Kambodže do ČR směřují především oděvy, oděvní doplňky a obuv, rýže, cukr a jízdní kola. Naopak potenciál kambodžského trhu zůstává z pohledu českých vývozců nedoceněn. Mezi hlavní položky českého vývozu do Kambodže se řadí: motorová vozidla a jejich součástky, hliník a výrobky z hliníku, mechanické přístroje, plasty a výrobky z nich.

Obchodní výměna mezi ČR a Kambodžou v tis. Kč.

	Vývoz			Dovoz			Obrat			Saldo
	Kč	poř.	Index	Kč	poř.	Index	Kč	poř.	Index	Kč
2012	46 415	137.	127,3	798 058	74.	151,8	844 473	92.	150,2	-751 643
2013	82 155	133.	177	1 247 148	65.	156,3	1 329 303	80.	157,4	-1 164 993
2014	15 406	159.	18,8	2 105 360	60.	168,8	2 120 766	72.	159,5	-2 089 954
2015	35 318	152.	229,2	2 751 044	60.	130,7	2 786 362	73.	131,4	-2 715 726
2016	42 482	148.	120,3	3 998 008	54.	145,3	4 040 490	67.	145	-3 955 526
2017	58 173	139.	136,9	5 153 192	53.	129,2	5 211 365	66.	129,3	-5 095 020
2018	116 536	27.	200,2	5 162 749	52.	100,2	5 279 285	65.	101,3	-5 046 212
2019	113 738	130.	97,6	5 824 142	49.	112,8	5 937 900	64.	112,5	-5 710 384

Zdroj: ČSÚ. Další statistiky o bilaterálním obchodu mezi ČR a Kambodžou lze vyhledávat v [Databázi zahraničního obchodu ČSÚ](#).

4.2 10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu



Nejvýznamnější položky českého vývozu 2015-2019

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota CZK (tis.)
8703	Osobní automobily a jiná motorová vozidla konstruovaná především pro přepravu osob (jiná než čísla 8702), včetně osobních dodávkových automobilů a závodních automobilů	70 834
8714	Části, součásti a příslušenství vozidel čísel 8711 až 8713	60 366
7610	Konstrukce hliníkové části desky profily apod	50 082
3917	Trouby trubky hadice příslušenství z plastů	28 424
9304	Zbraně ostatní ne zbraně sečné bodné	23 584
9302	Revolvery pistole ne jiné střelné zbraně	17 235
1210	Šišťice chmelové čerstvé sušené apod lupulin	14 998
7013	Sklo stolní domácké kuchyňské aj zboží	10 652
8429	Buldozery srovnávače rypadla apod s pohonem	9 270
1302	Šťávy výtažky rostlin pektiny ap slizy ostat	7 232

Zdroj: ČSÚ

Nejvýznamnější položky českého dovozu 2015-2019

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota CZK (tis.)
6404	Obuv se svrškem z materiálů textilních	5 439 791
6110	Pulovry svetry vesty apod pletené háčkované	2 226 480
6104	Kostýmy šaty sukně ap dámské dívčí pletené	1 764 472
6403	Obuv se svrškem z usně	1 361 000
6210	Oděvy z plsti textilií povrstvených ap	1 277 934
6204	Kostýmy šaty sukně kalhoty ap dámské dívčí	1 252 747
6201	Svrchníky kabáty větrovky ap pánské chlapecké	1 223 632
1006	Rýže	1 134 833
6109	Trička vrchní tílka aj nátělníky pletené	1 054 907
6402	Obuv ostatní z kaučuku plastů	827 693



Zdroj: ČSÚ

4.3 Vzájemná výměna v oblasti služeb

V oblasti služeb nedochází k žádné vzájemné výměně. Potenciálně zajímavou oblastí je však dynamicky se rozvíjící sektor služeb cestovního ruchu. Počet zahraničních turistů, kteří navštívili Kambodžu v roce 2019, vzrostl o 6,6 % na 6,6 milionů. Přestože se v roce 2020 očekává významný pokles turistů v důsledku pandemie Covid-19, cestovní ruch patří k hlavním vládním rozvojovým prioritám. Kambodža se snaží budovat si image země s atraktivním kulturním dědictvím a přírodními zajímavostmi. Omezením je nedostatečná infrastruktura v cestovním ruchu a dopravě.

4.4 České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce

Kambodža v současné době nefiguruje ve statistikách o tocích přímých zahraničních investic České národní banky.

4.5 Smluvní základna mezi oběma státy

Po více než deset let trvajícím jednání potvrdila Kambodža dne 8. 8. 2005 sukcesi do smluv s bývalou ČSSR. V platnosti zůstávají následující hospodářské smlouvy:

- Dohoda o hospodářské spolupráci mezi ČSSR a Kambodžským královstvím (Phnompenh, 11. 2. 1961)
- Dohoda o vědecké a technické spolupráci mezi ČSSR a Kambodžskou lidovou republikou (Praha, 19. 11. 1980)
- Platební dohoda mezi ČSSR a Kambodžskou lidovou republikou (Praha, 19. 11. 1980)
- Dohoda mezi vládou ČSSR a vládou KLR o poskytnutí úvěru na opravu a instalaci elektrické ústředny v Phnompenhu (Praha, 13. 6. 1983)
- Dohoda mezi vládou ČSSR a vládou KLR o poskytnutí úvěru na vyrovnaní bilance obchodu v letech 1984-1985 (Praha, 16. 10. 1984)
- Dohoda mezi vládou ČSSR a vládou KLR o poskytnutí úvěru na financování československé účasti na realizaci projektů hospodářské spolupráce v KLR (Phnompenh, 19. 3. 1986)
- Protokol o modifikaci dohody mezi vládou ČSSR a vládou KLR o poskytnutí úvěru na opravu a instalaci elektrické ústředny v Phnompenhu (Praha, 29. 10. 1987)
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Kambodžského království o podpoře a vzájemné ochraně investic (Phnompenh 12. 05. 2008)
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Kambodžského království o leteckých službách (Phnompenh, 08. 06. 2018)

Platnost Dohody o výměně zboží z roku 1980 byla vzhledem k její neslučitelnosti se závazky ČR vůči EU zrušena ke dni 28. 10. 2003.

4.6 Zahraniční rozvojová spolupráce

Od roku 2018 je Kambodža **zařazena mezi 6 prioritních zemí s programem spolupráce**. V období 2018 – 2023 bude rozvojová spolupráce mezi ČR a Kambodžou zaměřena na oblast inkluzivního sociálního rozvoje: zdravotnictví (s důrazem



na péči o matky a děti), vzdělávání (se zaměřením na středoškolské a střední odborné vzdělávání) a oblast udržitelného nakládání s přírodními zdroji: zajištění přístupu k vodě a sanitaci. Kromě bilaterálních a trilaterálních rozvojových projektů a projektů rozvojové – ekonomického partnerství (B2B v ZRS) v gesci České rozvojové agentury (ČRA) jsou v Kambodži rovněž realizovány malé lokální projekty při zastupitelském úřadu a kambodžským studentům jsou nabízena vládní stipendia. Doplnkovým programem ke stipendiím je Vysílání českých učitelů do rozvojových zemí – podpora zvyšování kvality vysokého školství v partnerských rozvojových zemích. Více informací o projektech rozvojové spolupráce naleznete na webových stránkách [České rozvojové agentury](#).

Projekty B2B v gesci České rozvojové agentury

Kromě tradiční formy rozvojové spolupráce jsou v Kambodži nově implementovány také projekty v rámci programu [rozvojově-ekonomického partnerství \(B2B\)](#). Program v gesci ČRA je zaměřen na podporu soukromého sektoru a vstupu českých firem na kambodžský trh. České firmy mohou během výběrových řízení v rámci programu de minimis požádat o podporu vlastních projektů zaměřených na rozvojovou spolupráci.

Možné příležitosti pro české firmy v rozvojové spolupráci (projekty B2B)

Sektor energetiky

Kambodži se daří naplňovat hlavní energetické priority v elektrifikaci velkých měst. V nich jsou potřeby téměř pokryty. Jiná situace je na venkově a v nejdlehlších oblastech, které by měly být plně elektrifikovány v následujících dvou dekadách. Proces může urychlit orientace na větší využití obnovitelných zdrojů při výstavbě menších zařízení pro generování energie (elektrina, plyn). Jedná se o bioplynové stanice, instalace domácích fotovoltaických článků a jednodušší fotovoltaické projekty, malé vodní elektrárny ad.

Sektor vody a sanitace

Přístup k pitné vodě nemá většina venkovského obyvatelstva. Mnohdy zde zcela chybí základní infrastruktura. Ve velkých městech je situace o něco lepší, ale i tam kapacita naráží na zvyšující se potřeby nových obyvatel a turistů. Nedostatečná vodohospodářská infrastruktura by v některých oblastech mohla v nejhorším případě vést i k útlumu expandujícího cestovního ruchu, kterému se zatím velmi daří a stává se novým hybatelem rozvoje kambodžské ekonomiky. Jde především o regiony, kam míří turisté nejčastěji (provincie Sihanoukville, Siem Reap ad.). Chybějí studie proveditelnosti, zajímavá je také výstavba malých čističek pro menší komunity, města či hotelové rezorty a instalace mobilních úpraven vody. Firmy se mohou uplatnit i jako dodavatelé pro neziskový sektor, který úroveň vody a sanitace v Kambodži pomáhá zlepšit.

Sektor zdravotnictví

Zdravotní péče se potýká s nízkou důvěrou ze strany veřejnosti kvůli nedostatečnému vybavení veřejných zařízení a kvalifikace personálu pro složitější zákroky. Roste proto počet soukromých klinik i zájem kambodžské střední třídy investovat do kvalitní zdravotní péče. Velký zájem je o zahraniční farmaceutika, která jsou na seznamu nejvíce dovážených produktů z EU. Rozvojové příležitosti jsou také ve vybavení zdravotnických zařízení (přístroje, lůžka, nástroje a další pomůcky pro rutinní i složitější zákroky), které postrádají především ve veřejných regionálních nemocnicích. Zde však současně chybějí zkušenosti personálu provozovat a pravidelně opravovat nově instalované a technologicky náročné vybavení.

Sektor zemědělství



Zemědělství je stále jedním z opěrných ekonomických odvětví Kambodže. Vysoká závislost na pěstování rýže a dalších plodin však činí kambodžskou ekonomiku zranitelnou. Diverzifikovat agrární sektor a zvýšit produktivitu práce by pomohl přenos zkušeností ve zpracovatelských odvětvích a větší mechanizace sektoru. Nové zemědělské technologie a inovativní postupy se tu uplatní při pěstování a zpracování tropických plodů, pepře a kaučuku. Zajímavou oblastí je i transfer know-how v oblasti hospodaření a nakládání se dřevem z důvodu vysokého tempa odlesňování a ubývání původních tropických porostů.

Sektor infrastruktury

Nynější dopravní infrastruktura je v nevyhovujícím stavu, avšak situace se pozvolna zlepšuje. Do tohoto sektoru míří v posledních letech významné investice a na rozvoj infrastruktury se zaměřují i hlavní donoři rozvojové pomoci. Bude nutné vybudovat nové systémy silniční infrastruktury a veřejné či hromadné dopravy. Pro české firmy se v některých případech dle povahy financování nabízejí příležitosti participovat v infrastrukturních tendrech. Aktivní je v tomto směru hlavně Světová banka a Asijská rozvojová banka (výstavba a modernizace silničních úseků). V roce 2016 bylo rekonstruováno a znovu otevřeno železniční spojení pro nákladní a osobní přepravu mezi Phnompenhem a Sihanoukville, v roce 2019 pak byla dokončena renovace úseku mezi Phnompenhem a Poipet. V plánu jsou rekonstrukce dalších železničních úseků. Zde by se mohly uplatnit zkušenosti českých firem s traťovými zabezpečovacími zařízeními a signalizačními technologiemi.

Sektor gumárenského průmyslu

Kaučuk patří mezi důležité suroviny, které Kambodža exportuje do zahraničí. Na světové trhy se však dostává převážně nezpracovaný. Zpracování kaučuku na místě v gumárenských závodech by Kambodži umožnilo více diverzifikovat její export a snížit závislost na vývozu textilních výrobků či rýže. Uplatní se zde transfer know-how i studie proveditelnosti.



5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu

Podkapitoly:

5.1. Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

5.2. Kalendář akcí

5.1 Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

Perspektivní je především oblast zemědělství a návazných zpracovatelských odvětví včetně potravinářství, vodohospodářství a ochrana životního prostředí či zdravotnictví. Další příležitosti pak nabízí těžební sektor a obranný a bezpečnostní průmysl. Rozmach cestovního ruchu v zemi v posledních letech by mohl přinést příležitosti ve zlepšování infrastruktury civilního letectví.

Obecně se nacházejí příležitosti pro české exportéry v Kambodži tam, kde mohou pomoci s rozvojem infrastruktury a nabídnout zkušenosti a know-how, včetně možností tréninku a školení odborných specialistů.

Potenciální příležitosti pro české firmy se nabízejí především v těchto odvětvích a sektorech:

- technologie v oblasti životního prostředí (čistírny odpadních vod, spalovny odpadků);
- zdravotnická infrastruktura a vybavení nemocnic;
- balicí stroje a zařízení pro zpracování potravin a zemědělských produktů;
- zemědělská technika a technologie;
- modernizace infrastruktury civilního letectví a železničního průmyslu;
- obranný a bezpečnostní průmysl;
- minipivovary;
- zařízení pro energetiku a nové elektrárenské projekty, těžební průmysl a geologický průzkum;
- čerpadla a zavlažovací zařízení;
- farmaceutické výrobky;
- telekomunikační a informační technologie;
- stavební průmysl – stavební stroje a technika.

Kambodža je ve srovnání se svými sousedy **relativně malým trhem**, a může být proto zajímavým **doplňkem pro české firmy působící ve Vietnamu či Thajsku**. Podle posledního hodnocení Světové banky o podmínkách podnikání (Doing Business 2020) se Kambodža umístila na 144. místě ze 190. hodnocených zemí, což oproti předcházejícímu hodnocení znamená propad o 6 příček. Přetrvávajícími výzvami jsou korupce, nízká úroveň veřejné infrastruktury, nedostatečná vymahatelnost práva, byrokratické procesy, vysoké ceny elektřiny a nedostatek kvalifikovaného personálu. Výhodou 15 milionového kambodžského trhu je na druhé straně např. snazší přístup k nejvyšším vládním představitelům a poměrně rozšířená znalost anglického jazyka. Kromě přetrvávání obchodních vazeb díky dlouhodobé nepřítomnosti na kambodžském trhu mohou být rizikem z pohledu českých firem nedostatek detailních informací o současném podnikatelském prostředí, vyšší náklady na dopravu ve srovnání s dopravou zboží z Asie nebo absence stálé přítomnosti na místním trhu.

Aktuální sektorové příležitosti pro Kambodžu

Civilní letecký průmysl

Kambodža nyní zaznamenává nárůst leteckého provozu a cestujících, kterých v roce 2019 přibýlo o 12 %. Plánuje se rozšíření stávajících leteckých uzlů a modernizace regionálních letišť. Kromě již stávajících v Phnompenhu a Siem Reapu se jako nové mezinárodní letiště perspektivně vhodné pro dálkové lety profiluje Sihanoukville v Thajském zálivu. Letiště prochází několika fázemi renovací s cílem zvýšit jeho kapacitu. Na rok 2020 je plánováno prodloužení ranveje. V plánu je



také vybudování nového letiště v Phnompenhu, s jehož dokončením se počítá v roce 2024. Ambicí je modernizace malých regionálních letišť, která jsou v zanedbaném stavu a nevhodná pro pravidelnou dopravu. Mezi tyto záměry se řadí např. renovace letiště v Mondulkiri na severovýchodě země, na jehož modernizaci nyní probíhá studie proveditelnosti.

Důlní, těžební a ropný průmysl

Kambodža je plně závislá na dovozech fosilních paliv a převážné většiny surovin. Země přitom disponuje vlastními zásobami uhlí, ropy, zemního plynu a nerostných zdrojů (měď, zlato, železná ruda, zinek, olovo, cín, bauxit, safír, rubín, kaolin ad.). Sektor těžebního průmyslu je zatím málo rozvinutý, důvodem jsou chybějící studie proveditelnosti, které by zmapovaly množství a rozsah zdrojů i efektivnost těžby. Rozjíždí se však nové projekty zaměřené na prospekci a následnou těžbu ropy a zemního plynu v pobřežních vodách Thajského zálivu. Investory také lákají nerostné suroviny ve vnitrozemí. Aktivní hlubinná těžba v zemi zatím neprobíhá, blízko otevření jsou dva projekty zahraničních společností zaměřené na těžbu zlata v provinciích Ratanakiri a Mondulkiri. Další připravované nebo již aktivní projekty se téměř výhradně zaměřují na vápence a štěrkopísky s využitím ve stavebním průmyslu (zejména provincie Kampot, Kampong Speu a Battambang). Na začátku druhé dekády by měl být zahájen první projekt komerční těžby ropy v pobřežních vodách. Potenciální příležitosti se nabízejí v dodávkách technologií a zařízení pro průzkum a těžbu. Celkově se zájmy zahraničních firem zatím soustředí spíše na malé projekty, kde jsou schopny obstát i české firmy s nabídkou zařízení, služeb a geologického průzkumu.

Energetický průmysl

Sektor kambodžské energetiky v posledních letech prochází obdobím velkého rozvoje. Země potřebuje dokončit páteřní přenosovou elektroenergetickou soustavu a také elektrifikovat své provincie, zejména venkov. Elektroenergetická soustava je velmi fragmentovaná, mnoho venkovských oblastí čeká na připojení k národní přenosové síti. V rámci regionu je zde druhé nejnižší pokrytí elektřinou hned po Myanmaru. Díky novým projektům vodních a uhelných elektráren Kambodža postupně omezuje svoji závislost na dovozech elektřiny. Současně ale import zvyšuje především z Laosu, s čímž jdou ruku v ruce požadavky na posílení přenosových sítí. Kapacita nových hydroelektráren na Mekongu je nedostačující a v období sucha dochází k výpadkům dodávek elektřiny. Pozornost se proto nově obrací k doposud zcela opomíjené fotovoltice. Podle ADB by Kambodža mohla do roku 2021 přidat do své sítě přibližně 200 MW solární energie s využitím dostupných technologií a bez narušení vlastní sítě. Domácí energetický sektor nabízí příležitosti především u menších energetických projektů a dodávek technologií do venkovských oblastí, kde bude dokončována elektrifikace ve 20. a 30. letech. Jde zejména o obnovitelné zdroje – malé vodní elektrárny, zařízení na zpracování biomasy, bioplynu a solární energetiku. Časté výpadky proudu mohou být předpokladem pro dodávky záložních generátorů (a spojených technologií), které jsou všude v zemi běžně využívány. Klíčová je spolupráce s investory velkých infrastrukturních projektů a případné subdodávky.

Obranný průmysl

Česko by se mohlo zapojit do oprav a modernizace vysloužilé techniky. Perspektivní je rovněž výměna zkušeností, výcvik personálu nebo pomoc s odminováním a odstraněním explozivních pozůstatků předchozích konfliktů. Příležitosti jsou také dodávky radarových systémů, ručních zbraní a střeliva nebo výstrojního materiálu.

Vodohospodářský a odpadní průmysl

S výjimkou Phnompenhu jsou v současnosti pouze dvě pětiny městského obyvatelstva napojeny na rozvody pitné vody. Pouze desetině z nich jsou dostupné systémy kanalizace a čištění odpadních vod. Do roku 2022 plánuje Asijská rozvojová banka, kambodžská vláda a další partneři vybudovat ve velkých kambodžských městech nové projekty. Předpokládá se



výstavba nových úprav vody v Battambang a Kampong Chamu, nových čistíren odpadních vod v Battambang a rozšíření stávajícího sanitačního zařízení v Sihanoukville. Tendry, kterých se mohou účastnit i české firmy, jsou postupně vypisovány od roku 2018. Mezi nově oznámené projekty se dále řadí vybudování úpravy vody Bakheng II na předměstí Phnompenhu, který má do roku 2023 realizovat francouzská společnost s využitím úvěrového financování EIB a AFD. Zatímco při takto významných projektech by se mohl uplatnit subdodavatelský přístup, šanci jsou hlavně menší projekty s využitelností inovativních a cenově nenáročných řešení (mobilní úpravy vody, kořenové čističky ad.).

Zemědělský a potravinářský průmysl

Navzdory silnému růstu textilního a oděvního průmyslu je Kambodža stále ekonomikou, kde necelá polovina obyvatel pracuje v zemědělství. Dosavadní růst sektoru byl z významné části založen na preferenčním režimu, který přinášel zemi výhody v exportu některých zemědělských plodin a potravin na vyspělé trhy. Nedostatečná technologická infrastruktura a nízká produktivita v dalším zpracování zemědělské produkce jsou však bariérou pro zvyšování konkurenceschopnosti v tomto odvětví. S cílem jejího zvýšení, doplnění hodnotových/výrobních řetězců a posílení potravinové bezpečnosti existuje poptávka po výstavbě zpracovatelských kapacit a transferu technologií a expertízy. Možnosti jsou také v oblasti dodávek hnojiv, pesticidů a zemědělské a obalové techniky. V Phnompenhu a turistických lokalitách postupně vznikají nové mikro/minipivovary a roste po nich poptávka.

Plasty a gumárenský průmysl

Jedním z potenciálních odvětví pro budoucí ekonomický rozvoj Kambodže je gumárenský průmysl. Země patří mezi významné producenty kaučuku. Celková plocha, na které se kaučuk pěstuje, přesahuje 400 tis. ha., což Kambodžu řadí na 20. místo v pěstování této komodity. Nízká úroveň a kapacita zpracovatelského průmyslu a nedostatečná mechanizace však Kambodži brání v dalším využívání kaučuku v návazných odvětvích. Příležitostí je výstavba zpracovatelských závodů (gumárenské podniky, pneumatikárny ad.) a subdodávky souvisejících technologií.

Další oborové příležitosti pro všechny země naleznete v [Mapě oborových příležitostí](#).

5.2 Kalendář akcí

V Phnompenhu se každoročně pořádá několik významnějších veletrhů. Je nutno podotknout, že účast zahraničních vystavovatelů a rozsah veletrhů neodpovídá obvyklým měřítkům jiných východoasijských veletrhů. Přesto je účast na veletrhu při vážném zájmu o proniknutí na kambodžský trh potřebná.

Na rok 2020 je plánováno několik významnějších veletrhů:

- **Agri Cambodia** (Phnompenh, 22.-24.8.2020), zemědělství, zemědělské technologie, potravinářství a chovatelství
- **CamBuild** (Phnompenh, 2.-4.9.2020 - termín může být posunut) - stavební průmysl, průmyslové a zemědělské technologie, energetika, vodohospodářství; předpokládá se účast ČR formou projektu na podporu ekonomické diplomacie
- **CamFood a CamHotel** (Phnompenh, 22.-24.10.2020) - potraviny a nápoje, cestovní ruch, hotelnictví
- **Cambodia Property Expo** (Phnompenh, září) - veletrh nemovitostí
- **Cambodia Architect & Decor Expo** (Phnompenh, 5.-7.11.2020) - architektura, design, stavební materiály

Konání dalších veletrhů a výstav v roce 2020 je v současné době s ohledem na pandemii Covid-19 nejisté. Lze očekávat změny termínů i rušení celých veletržních akcí. Průběžně aktualizovaný a doplňovaný seznam veletrhů a výstav lze nalézt také [zde](#).



6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

- 6.1. Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej
- 6.2. Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu
- 6.3. Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku
- 6.4. Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP), významné veletrhy a výstavy v teritoriu
- 6.5. Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 6.6. Trh veřejných zakázek
- 6.7. Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka
- 6.8. Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk(y), státní svátky, pracovní a prodejní doba
- 6.9. Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria (oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince)
- 6.10. Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR
- 6.11. Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

6.1 Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej

S ohledem na asijské zvyklosti je možno jednoznačně doporučit využívání místních zástupců znalých místního prostředí pro prodej zahraničního zboží. Partnerem českých firem mohou být i kambodžské firmy, společné podniky nebo společnosti stoprocentně vlastněné zahraničním subjektem. Mnoho evropských firem podnikajících v Kambodži včetně místních firem je sdruženo v Evropské obchodní komoře [EuroCham](#). Komora je kromě toho aktivní v pořádání pravidelných podnikatelských prezentací a seminářů, vydává publikace informující o podnikání v Kambodži a v rámci placených služeb nabízí také další služby pro firmy, které se zajímají o vstup na místní trh.

6.2 Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu

Dovozní clo je hrazeno z veškerého zboží (až na výjimky stanovené zákonem nebo příslušnými orgány), které překročí hranice Kambodže, ve výši 0 % až 35 %. Kambodža je od roku 2004 členem Světové obchodní organizace (WTO) a uplatňuje nejvýhodnější národní sazby pro členy WTO. Kambodža je také členem zóny volného obchodu ASEAN (AFTA) a uplatňuje sazby dané Dohodou zemí ASEAN o obchodu se zbožím. Vývozní clo je uvaleno pouze na několik málo komodit, jakými je surové dřevo, kaučuk, neopracované drahé kameny a určité vodní produkty. V únoru 2020 Evropská komise rozhodla o částečném odebrání zvýhodněných celních preferencí, které Kambodži jednostranně poskytuje na její vývoz do EU v rámci režimu Everything But Arms (EBA). Bližší informace jsou k dispozici na internetových stránkách [Evropské komise](#).

Podrobné informace týkající se dovozních a vývozních podmínek jsou uvedeny na stránkách [celní správy Kambodže](#). Zde lze též dohledat informace o [celních a dalších sazbách](#).

6.3 Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku

Kamboža nespécifikuje omezení pro založení firmy, nicméně mnohé musí získat licenci či povolení od příslušných institucí (bankovní a finanční instituce, cestovní kanceláře, realitní kanceláře, telekomunikační firmy, průmyslové závody ad.). Každý nový podnikatelský subjekt musí být registrován u Ministerstva obchodu Kambodže (15 dní před zahájením činnosti). Vyřízení registrace obvykle trvá 11 pracovních dní po předložení všech požadovaných dokladů. Následně musí být zaregistrován u Daňového úřadu (General Department of Taxation) a Ministerstva práce a odborného vzdělání. Zřízení, fungování, správa a registrace podnikatelského subjektu se v Kambodži řídí Zákonem o obchodních společnostech a



Zákonem o obchodní registraci. V souladu s nimi je možné v Kambodži založit následující formy organizací:

- **společnost s ručením omezeným (s.r.o.)** - může mít 1 – 30 podílníků a je řízena správní radou. Minimální registrovaný kapitál je 4 mil. KHR (přibližně 1 000 USD). Pokud je pouze jeden podílník, jedná se o jednočlennou soukromou s.r.o., pokud je více podílníků jedná se o soukromou s.r.o. Neexistují žádná omezení ohledně vlastnictví, s.r.o. může být 100% vlastněna zahraničním subjektem a má stejná práva jako kambodžská firma až na jedinou výjimku a tou je nemožnost vlastnictví půdy.
- **pobočka zahraniční firmy** – může vykonávat stejné činnosti jako s.r.o., tj. uzavírat smlouvy o nákupu a prodeji zboží a služeb a zabývat se výrobou, zpracováním, stavebnictvím atd. Výraznou nevýhodou této formy podnikání je plná odpovědnost mateřské společnosti za dluhy a ztráty pobočky v Kambodži. Pobočka musí být řízena nejméně jedním vedoucím pracovníkem. Není stanoven minimální kapitál pro založení.
- **reprezentační kancelář zahraniční firmy** – její činnost se omezuje na navazování obchodních vazeb a získávání informací pro mateřskou firmu. Reprezentační kancelář není samostatným právním subjektem, nemůže vstupovat do smluvních vztahů za účelem prodeje, nákupu či poskytnutí služeb a nemůže mít žádný zisk. Musí být plně financována mateřskou firmou.

V oblasti repatriace zisků do zahraničí neexistují žádné restrikce. Zákon o zahraničních investicích garantuje investorům právo nákupu volných měn přes oficiální bankovní systém a volnou repatriaci zisků do zahraničí.

Další informace, jak postupovat, lze obdržet také na portále [B2B Cambodia](http://B2B.Cambodia), případně právní kanceláře [DFDL Cambodia](http://DFDL.Cambodia).

6.4 Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP), významné veletrhy a výstavy v teritoriu

Pro reklamu lze použít HSP, tj. inzerci v tisku a reklamní šoty v televizi či rozhlas. Podle průzkumů je nejúčinnější využití televizní reklamy, a to především ve větších městech. Mladší generace je kromě televize rovněž nadprůměrně ovlivňována internetem, především sociálními sítěmi (zejména Facebook). V čím dál větší míře začínají být využívány billboardy.

Přehled veletrhů a výstav je uveden v kapitole 5.2.

6.5 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Kambodža uznává důležitost ochrany práv duševního vlastnictví, zahrnujících obchodní značky, patenty a užitné vzory, průmyslový design, ochranné známky a autorská práva.

Kambodža je dlouholetým signatářem Pařížské konvence o ochraně práv duševního vlastnictví, Stockholmské konvence, Dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví a Dohody o biologické diverzitě.

V souvislosti se vstupem do WTO (2004) Kambodža přijala několik zákonů regulujících práva související s duševním vlastnictvím:

- Zákon o značkách, obchodních názvech a nekalé soutěži (2002), prováděcí předpis (2006)
- Zákon o patentech, osvědčeních užitných vzorů a průmyslovém designu (2003), prováděcí předpis (2006)
- Zákon o autorských právech a souvisejících právech (2003).

V roce 2008 přijala Kambodža Zákon o ochraně práv k odrůdám a v roce 2014 zákon o zeměpisných označeních. Přestože jsou zákony teprve v raném stadiu rozvoje, účinné mechanismy registrace a ochrany práv duševního vlastnictví již fungují:



	Předmět	Období	Registrace *
Obchodní značka	Jakékoliv viditelné označení schopné rozlišit zboží nebo služby společnosti	10 let, obnovitelná na dobu neurčitou	povinná/MO
Patent	Vynálezy, které jsou nové, průmyslově využitelné a zahrnují důvtipné řešení	20 let	povinná/MPVTI
Užitný vzor	Vynálezy, které jsou nové, průmyslově využitelné	7 let	povinná/MPVTI
Průmyslový design	Jakákoliv kompozice linií a barev nebo jakákoliv třírozměrná forma nebo materiál, pokud dává výrobku zvláštní vzhled	5 let, obnovitelný 2x	povinná/MPVTI
Autorská práva	Původní autorské dílo	po dobu života autora + 50 let (s určitými výjimkami)	dobrovolná/MK
Zeměpisné označení	Název nebo značka produktu, které korespondují se specifickým místem, k němuž je vázána kvalita a pověst zboží jako místa původu	10 let, obnovitelné na dobu neurčitou	povinná/MO

* MO = Ministerstvo obchodu, MPŘ= Ministerstvo pro vědu, technologie a inovace, MK = Ministerstvo kultury

V praxi však stále dochází k častým případům porušování práv duševního vlastnictví jak v oblasti ochranných známek, tak i např. uměleckých děl či softwaru a jejich vymahatelnost dosud zaostává za legislativním zakotvením.

Další informace lze nalézt na stránkách [Rady pro Rozvoj Kambodže](#).

6.6 Trh veřejných zakázek

V rámci reformy veřejných financí přijala v lednu 2012 Kambodža **Zákon o veřejných zakázkách**, jehož hlavním smyslem bylo zavést jednotný systém zadávání veřejných zakázek, a zajistit tak řádné a transparentní nakládání se státními financemi. Výjimkou jsou zakázky týkající se národní obrany a veřejné bezpečnosti. Nadále však přetrvává praxe, kdy mnohé významné zakázky nejsou zveřejňovány a veřejnost získává informace o jejich výsledku velmi obtížně. Žádosti o



úplatky ze strany státních úředníků jsou časté.

V omezených případech bývají některé významné tendry a veřejné zakázky publikovány v denním tisku formou inzerce (například [Phnom Penh Post](#) nebo na internetových stránkách ministerstev - viz internetové a informační zdroje v kapitole 7.4.).

6.7 Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka

Řešení obchodních sporů

Pokud se týká sporů v oblasti zahraničních investic, Kambodža se stala v březnu 1997 členem International Finance Corporation a podepsala smlouvu o garantování zahraničních investic (Multilateral Investment Guarantee Agency agreement - MIGA). Tato smlouva zahrnuje mezinárodní mechanismus řešení vzniklých sporů.

Rizika místního trhu, platební morálka

Spolupráce s kambodžskými firmami je často limitována nedostatkem likvidních finančních prostředků. Proto je třeba v obchodním styku využívat garantované platební nástroje jako jsou akreditivy a platby proti dokumentům (L/C). Dalším zásadním problémem je obtížná vymahatelnost práva a s tím související beztrestnost a hojně rozšířená korupce (162. místo ze 180 hodnocených zemí podle Transparency International v roce 2019). Podnikání v Kambodži také značně komplikují složité byrokratické procesy, vysoké ceny elektrické energie a nedostatek kvalifikovaného personálu.

Z hlediska [teritoriálního rizika](#) dle klasifikace OECD je Kambodža hodnocena stupněm 6 ze 7.

6.8 Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk(y), státní svátky, pracovní a prodejní doba

Místní zvyklosti

Pozdrav - tradiční kambodžský způsob zdavení je spojení dlaní ve výši hrudníku („sam peah“). Kambodžané zvyklí jednat s cizinci však běžně používají podání ruky.

Vizitky - podobně jako v celé Asii i v Kambodži je výměna vizitek při společenském i obchodním styku naprostou samozřejmostí. Za zdvořilou formu je pokládáno předání a převzetí navštívenky oběma rukama. Předání vizitky jednou rukou či dokonce položení na stůl (podobně i podávání peněz při placení) je společensky nepřijatelné. Při jednání je pak vhodné vizitku ponechat před sebou na stole jako znamení úcty - okamžité založení vizitky je považováno za výraz nezájmu.

Oděv - na významná služební jednání (ministerstva, státní instituce) se chodí v obleku, na běžná obchodní jednání postačí košile se společenskými kalhotami nebo chinos.

Jazyk - úředním jazykem je khmerština, v obchodním styku se lze obvykle dohodnout anglicky (angličtina je běžná zejména v Phnompenhu, méně již na venkově), částečně francouzsky a čím dále více také čínsky.



Komunikace - podobně jako v jiných asijských kulturách je potřeba při komunikaci dávat pozor na řeč těla a být trpělivý. Cíle nelze obvykle dosáhnout hned během první schůzky a je obvykle nutné jednání opakovat. S partnery lze komunikovat také na dálku, přestože dlouhodobě je osobní kontakt nezbytný. Z internetových messengerů je oblíbená především aplikace Telegram, ale také WhatsApp nebo čínský WeChat. V e-mailové komunikaci je obvyklé používání freemailových účtů před oficiálními doménami firem nebo institucí (např. Gmail), což však není a priori známka nespolehlivosti partnera. I tak je nezbytné si partnera prověřit.

Pracovní doba firem a institucí, svátky - pracovní doba úřadů se zpravidla pohybuje od 8.00 až 9.00 hod. a trvá s polední přestávkou (obvykle 11.00 až 14.00 hod.) zhruba do 17.00 až 18.00 hod. Stejná otevírací doba platí i pro obchody, v případě nákupních center je delší (do 20.00 hod.) a přes poledne nepřerušena. V případě soukromého sektoru může být tato doba flexibilnější. V rámci plánování obchodních schůzek je nutné zohlednit případné kolize s místními svátky. Důsledně dodržovány jsou zejména svátky Khmérského Nového roku a Pchum Ben.

Státní svátky

Státní svátky v roce 2020

1. leden	Nový rok
7. leden	Den vítězství nad genocidou
8. březen	Mezinárodní den žen
13. - 16. duben	Khmérský Nový rok (z důvodu karanténních opatření kvůli Covid-19 bude pracovní volno nahrazeno jiným termínem)
1. květen	Mezinárodní den práce
6. květen	Visak Bochea
10. květen	Slavnost královské orby
14. květen	Oslava narozenin krále Norodoma Sihamoniho
18. červen	Oslava narozenin královny matky Norodom Monineath Sihanouk
16.-18. září	Pchum Ben
24. září	Den ústavy
15. říjen	Úmrtí krále otce Norodoma Sihanouka
29. říjen	Korunovace Norodoma Sihamoniho
30. říjen-1. listopad	Vodní festival
9. listopad	Den nezávislosti

6.9 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria (oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince)

Pokud jde o aktuální specifické podmínky v souvislosti s pandemií Covid-19 a bezprostřední změny či omezení doporučujeme sledovat internetové stránky [Velvyslanectví ČR v Phnompenhu](#).

Před cestou do Kambodže je praktické si pořídit fotokopie všech osobních dokladů, včetně víz a letenek, a současně mít tyto dokumenty naskenované a přístupné z internetu. Zjednoduší to situaci při případné ztrátě cestovního dokladu.

Ke vstupu na území Kambodže je vyžadován cestovní pas, jehož platnost je minimálně 6 měsíců od vstupu do země. Občané ČR dále potřebují vstupní vízum. Turistické vízum na 30 dní (s možností prodloužení o 1 měsíc) je možné získat následujícími způsoby:



1. **po příletu na všech mezinárodních letištích** (Phnompenh, Siem Reap a Sihanoukville) a na všech pozemních mezinárodních přechodech (s Thajskem: Poipet, Cham Yeam, O'Smach, Prom, Daung, Chorm; s Vietnamem: Bavet, Kaam Samnor, Trapeang Sre, Trapeang Phlong, Phnom Den, Prek Chak, Banteay Chakrei, O Yadow, Koh Roka; s Laosem: Dom Krolor). K vyplnění žádosti je třeba doložit 2 fotografie (4x6cm). Poplatek je 30 USD.
2. **prostřednictvím internetu (tzv. e-vízum)** - přihlášením na webovou adresu www.evisa.gov.kh, zvolit jazyk češtinu a dále postupovat podle návodu. Poplatek za 30 denní turistické vízum je 37 USD (30 USD vízum + 7 USD manipulační poplatek) a je nutno jej uhradit platnou platební kartou. Upozornění: e-vízum lze použít ke vstupu do Kambodže na všech mezinárodních letištích, ale pouze na 3 pozemních mezinárodních přechodech: Poipet, Bavet, Cham Yeam.
3. **na kterémkoliv zastupitelském úřadě Kambodžského království v zahraničí**. Poplatky se na jednotlivých úřadech mohou lišit.

Varianta 1) a 3) také umožňuje požádat o 30 denní pracovní/obchodní vízum. Poplatek za toto vízum po příletu, resp. příjezdu je 35 USD a toto vízum je možné prodloužit na neurčito.

V případě ztráty cestovního dokladu s kambodžským vízem a vstupním razítkem je potřebné obdržet výstupní vízum do náhradního cestovního dokladu (NCD) vystaveného Velvyslanectvím ČR v Phnompenhu. Toto výstupní vízum vydává proti poplatku Imigrační úřad Ministerstva vnitra Kambodže (332 Russian Boulevard, Phnom Penh, Cambodia) obvykle do 3 dnů. Tento úřad také provádí jakékoli změny víza v době jeho platnosti na území Kambodže (prodloužení, převedení do nového cestovního dokladu apod.).

Cizinci jsou oblíbeným cílem zlodějů a kapsářů. Násilné činy proti cizincům jsou poměrně vzácné, nicméně se vyskytly případy, při nichž byli cizinci ohrožováni střelnými zbraněmi. Místa se zvýšenou kriminalitou jsou nábřeží Tonle Bassac, čtvrť Beung Keng Kang 1 (BKK1) v Phnompenhu, pláže a turistická část Sihanoukville. Častým způsobem krádeže je vytrhnutí nebo odříznutí popruhů batohů a tašek zloději z kolem projíždějících motocyklů.

Krádežím lze předcházet dodržováním následujících zásad:

- nechávat cennosti v hotelovém trezoru;
- nosit s sebou jen nezbytně nutné věci. Batohy a tašky nosit na rameni vzdáleném od vozovky;
- být zvýšeně obezřetný v nočních hodinách a v odlehlých oblastech;
- nikdy nedávat batoh či tašku volně do košíku kola či motocyklu;
- v dopravních prostředcích a v přeplněných místech si dávat pozor na kapsáře;
- při cestách autobusem či lodí nikdy nenechávat příruční zavazadlo bez dohledu.

V případě ztráty či odcizení peněz je pro získání hotovosti možno využít husté síť poboček Western Union.

6.10 Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR

K práci v Kambodži je třeba mít **platné pracovní/obchodní vízum a platné pracovní povolení**. Pracovní/obchodní vízum je možné získat po příjezdu na všech mezinárodních letištích a na všech pozemních mezinárodních přechodech nebo na kterémkoliv zastupitelském úřadě Kambodžského království v zahraničí. Zaměstnavatel musí požádat o pracovní povolení pro své zahraniční zaměstnance na Odboru práce a sociálních věcí. V zájmu každého občana ČR, který v Kambodži pracuje, je sledovat jakékoliv změny a konzultovat je s příslušnými kambodžskými úřady.

6.11 Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

Státní i mnohá soukromá zdravotní zařízení jsou v Kambodži na nízké úrovni a trpí nedostatkem kvalifikovaného personálu i technického vybavení. Nicméně v poslední době v hlavním městě Phnompenhu a dvou hlavních turistických



destinacích, Siem Reap a Sihanoukville, vzniklo několik soukromých zdravotních zařízení, která jsou schopna poskytnout relativně kvalitní pomoc i v případě vážnějších zdravotních komplikací. Tato péče je zpoplatněna, a je proto naprostou nezbytností mít před cestou uzavřené cestovní zdravotní pojištění na dostatečně vysokou částku. V případě velmi komplikovaných zdravotních problémů jsou pacienti stále převáženi do Thajska či Singapuru.

[Zdravotní zařízení v Kambodži](#)



7. Kontakty

Podkapitoly:

- 7.1. [Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu](#)
- 7.2. [Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu \(CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra\)](#)
- 7.3. [Praktická telefonní čísla v teritoriu \(záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.\)](#)
- 7.4. [Internetové informační zdroje](#)

7.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Embassy of the Czech Republic

ICON Professional Building (5th floor)

216 Norodom Boulevard

Tonle Bassac

12301 Phnom Penh

([Google Maps](#))

tel.: +855 (0)23 726 623, další kontakty [zde](#), web: www.mzv.cz/phnompenh

Velvyslanectví České republiky v Phnompenhu bylo otevřeno v prosinci 2013 a v současnosti je obsazeno chargé d'affaires a.i., ekonomickým a rozvojovým diplomatem. V Kambodžském království je nadále akreditován velvyslanec České republiky se sídlem v Bangkoku.

7.2 Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu (CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra)

Kontakt na teritoriální odbor Ministerstva zahraničních věcí ČR

Odbor států Asie a Pacifiku (ASIE) MZV ČR

Loretánské náměstí 5

118 00 Praha 1 - Hradčany

Tel: +420 224 182 167

Fax: +420 224 182 061

E-mail: sekretariat.asie@mzv.cz

Web: <http://www.mzv.cz>

Kontakt na teritoriální odbor Ministerstva průmyslu a obchodu ČR

Odbor zahraničně ekonomických politik II (51600) MPO ČR

Politických vězňů 20

112 49 Praha 1

Tel: +420 224 852 028

Fax: +420 224 221 575

E-mail: posta@mpo.cz

Web: <http://www.mpo.cz>

České instituce nemají v současné době v Kambodži svá zastoupení.

7.3 Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)



- Policie: 117
- Požárníci: 118
- Záchranka: 119

7.4 Internetové informační zdroje

- www.mzv.cz/phnompenh - Velvyslanectví ČR v Phnompenhu, ekonomické novinky z teritoria
- <https://www.businessinfo.cz/kambodza> - ekonomické novinky, tendry, poptávky
- www.mfaic.gov.kh - Ministerstvo zahraničních věcí a mezinárodní spolupráce Kambodže
- www.moc.gov.kh - Ministerstvo obchodu Kambodže
- www.mef.gov.kh - Ministerstvo hospodářství a financí Kambodže
- www.evisa.gov.kh/ - elektronická žádost o vízum (jediná oficiální stránka)
- www.worldbank.org/en/country/cambodia - Světová banka v Kambodži
- www.adb.org/countries/cambodia/main - Asijská rozvojová banka v Kambodži
- www.ccc.org.kh/ - Kambodžská obchodní komora
- www.cccdirectory.org - Adresář členů Kambodžské obchodní komory
- www.eurocham-cambodia.org/ - Evropská obchodní komora EuroCham
- www.cambodiainvestment.gov.kh/ - Rada pro rozvoj Kambodže (CDC)
- www.b2b-cambodia.com/ - portál o podnikání v Kambodži
- www.customs.gov.kh - Celní správa
- www.pressocm.gov.kh/ - stránky kambodžské vlády
- www.phnompenhpost.com/ - elektronická podoba deníku Phnom Penh Post
- www.khmertimeskh.com/ - elektronická podoba deníku Khmer Times